

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliarvm Omnium Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MDLX. ad annum MDCXXIII.

Parisiis, 1644

IX. De parochis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15522

Defuncto metropolitano, ab episcopo, qui spiritualia illi obsequia praestitit, dies obitus totius prouinciae episcopis significetur, & in tota prouincia dies illius depositionis magna celebritate sacrorum & cleri agatur. Si ex episcopis aliquis decesserit, qui caritatem exhibuerit defuncto, ille idem episcopus rem metropolitano significet, qui toti prouinciae idem officium indicat. Ac ut metropolitani postremo tempore defuncti anniuersarium in tota prouincia quotannis fieri praecipimus & mandamus; ita in singulis cathedralibus ecclesiis de proprii episcopi proxime defuncti anniuersario repetitum, ac dispositum intelligi debere dicimus, declaramus & statuimus. Aequum enim est, ut eos, qui nos dilectione paterna & pastoralis affectione fouerunt, & ad omne bonum adducere perpetuis laboribus & vigiliis conati sunt, grati animi memoria & piis obsequiis profequamur.

Quod de anniuersario metropolitani & episcoporum singulis annis celebrando decreuimus; hoc item de metropolitani & episcoporum suffraganeorum uiuentium solenni consecrationis die quotannis habendum & celebrandum decernimus; ut preces publicae & supplicationes ipso consecrationis solenni die habeantur; ac diuinæ clementiae bonitas exoretur, ut gratiae suae munere gubernaculi ecclesiastici ordo, institutio, & progressio procedat.

Dies vero tam anniuersarii metropolitani, quam episcoporum, itemque consecrationis eorundem in Calendariis particularibus episcoporum indicantur.

IX.

PAROCHORVM ea est muneris & obligationis ratio, quae curam animarum vniuersam complectitur, ut hoc ipso capite statuere de parochis aliquid optimo iure decreuerimus. At vero cum ad reliquorum custodiam parochorum sollicitudo vocetur, debent hi quidem non gregatim adscisci, aut inconsulto prouehi, sed canonice, id est mature & seruatis seruandis. Cum igitur quomodocumque vacauerit ecclesia aliqua parochialis, quocumque censeatur nomine curata, etiamsi sit vicaria vel temporalis, vel perpetua, curam habens animarum annexam, siue sit liberae collationis ordinarii, siue de iure patronatus, decernimus, statim habita vacationis notitia, episcopi partes esse, ido-

ANNO
CHRISTI
1596.

neum in ea vicarium cum congrua eius arbitrio fructuum portionis assignatione constituere, qui onera ipsius ecclesie sustineat, donec ei de rectore provideatur. Quod si cui collegio, aut capitulo a sancta sede indultum sit, ut casibus repentinis occurrente vacatione alicuius ecclesie curatae, ipsummet possit capitulum de corpore cleri civitatis aliquem ad curam in vacante ecclesia suscipiendam dimittere, donec episcopus moneatur de huiusmodi vacatione; sciant cuncti id indultum extra casum suum non esse intelligendum.

Cum ad notitiam episcopi vacatio parochialis ecclesie peruenerit, edicta decernimus publice esse proponenda, quibus vocentur ad futurum examen die constituta perficiendum, qui ad concursum accedere volunt. Ex iis vero, qui ab examinatore synodalibus idonei renuntiati fuerint, etate, moribus, doctrina, prudentia, & aliis rebus ad vacantem ecclesiam gubernandam opportunis, ab episcopo eligatur, quem idem episcopus magis idoneum iudicauerit, ut ad vacantem ecclesiam promoueatur. Collationem autem ecclesiarum parochialium, seu curatarum, factam sine examine commissio examinatore synodalibus, & non obseruata lege concursus, nullam declaramus, irritam, atque nullius esse valoris pronuntiamus, ac taliter prouiso nullum etiam coloratum ius, aut titulum quaesitum esse: dictas vero parochiales ecclesias, siue curatas, ut ante, vacare, ac de eisdem prouideri debere. Quod si obseruata sit quidem forma concursus, sed minus idoneus magis idoneo fuerit ab episcopo in electione praepositus, liceat ei uti appellationis remedio aduersus episcopi eligentis irrationabile iudicium, quemadmodum cauetur constitutione sanctae memoriae Pii quinti hac de re edita.

Quod si carnis & sanguinis affectione, posthabito eo qui magis idoneus in examine fuerit, conferatur ecclesia minus idoneo, & appellarit ad hanc sedem metropolitanae ille, qui sibi factam fuisse iniuriam probare, ac ius tueri suum velit; officii necessitate cogimur iustitiae subsequi implementum, quod grauissima constitutio Pii quinti indixit, & ecclesiastica ratio postulat.

In huiusmodi ecclesiis, quae sunt de iure patronatus ecclesiastici, seruetur quod sacrum Concilium Tridentinum

disposuit; si institutio ad episcopum & non ad alium pertineat: vt is, quem patronus digniorem inter probatos ab examinadoribus iudicabit, episcopo præsentetur, vt ab eodem instituatur: cum vero institutio ab alio, quam ab episcopo erit facienda, tunc episcopus solus ex dignis eligat digniorem, quem patronus ei præsentet, ad quem spectat institutio. In ecclesiis autem, quæ sunt iuris patronatus non ecclesiastici, seruetur quod iure statutum est, vt tamen præsentati ab examinadoribus synodalibus præuio examine probentur, & non, nisi idonei reperti fuerint, admittantur.

Deputationes vicariorum tam perpetuorum, quam temporalium, in ecclesiis curatis ad mensam capitularem spectantibus & ab ea dependentibus, seu dictorum vicariatuum collationes omnes & quascumque prouisiones in futurum ab executione suspendimus & suspensas post duos menses declaramus, quamdiu deputati seu prouisi professionem fidei in manibus nostris, aut vicarii nostri, quoad diocesin Aquileiensem, vel in manibus episcopi ordinarii, aut eius vicarii generalis, quoad prouinciam, emiserint: vt sit initium executionis ministerii professio, & fundamentum, a quo recta ministerii ratio pendere debet. In contrafacientes autem quoscumque iuris remediis animaduertendum pro criminis qualitate decernimus.

Locationes & conductiones ultra triennium ecclesiarum parochialium cum redditibus earum sub quibuscumque conditionibus, tenoribus, ac formis initas, vt alicubi fieri compertum est, nullas & irritas declaramus, & quatenus opus sit, etiam irritamus & abolemus: easdem vero ecclesias, quæ mensis vel episcopalibus, vel capitularibus unitæ sunt, in vicariatus perpetuos erigimus & in posterum per vicarios perpetuos in eisdem ecclesiis instituendos, animarum curæ inseruiendum decernimus.

Qui ad parochiales ecclesias, vel curatas assumuntur, præter ea, quæ sustinendi muneris causa requiruntur, viginquinque annos saltem attingere debent: prouisionem seu collationem, aut etiam deputationem, de minore factam viribus carere decernimus.

Illiteratos curatarum ecclesiarum rectores, qui superioribus fortasse temporibus in ecclesias irreperunt, qui-
bus

ANNO
CHRISTI
1596.

bus propter imperitiam minus certe inferuiunt, quam res postulat: nec ferre possumus cum damno ecclesiæ, & ecclesiastici ministerii iactura in officio diuersari, & ab ecclesia remoueri caritas non patitur: eam vero rationem quam præscripsit Concilium Tridentinum, adhiberi volentes, declaramus his, modo vitæ honestæ sint, coadiutores, aut vicarios idoneos pro tempore parte fructuum competenti assignata adiungendos ac deputandos a locorum episcopis, tamquam sedis apostolicæ delegatis: vt coadiutorum, seu vicariorum diligentia Dei opus egregie perficiatur.

Quod si apud ecclesias parochiales, siue baptismales populus ita numerosus sit, vt vnus ecclesiasticis sacramentis ministrandis, & cultui sacro peragendo sufficere non possit, episcoporum tamquam sedis apostolicæ delegatorum partes erunt, rectores, seu alios, ad quos pertinet, compellere, vt tot pro ministerio sacerdotes adiungant, quot satis esse ad munus parochiale sustinendum putarint.

Inoleuit miserabili exemplo quibusdam etiam in locis, quibus populus numero, & qualitate satis pollet, abusus, vt beneficia ecclesiastica, quæ curam animarum ex primæua eorum institutione habuerunt, in simplicia beneficia assignata vicariis congrua portione conuersa fuerint, nulla intercedente sanctæ sedis gratia conuersionis, aut commutationis, sed impetrantium assertione & abusu: quasi superiorum temporum rectores, qui residere apud ecclesias curatas debuerunt, cum non resederint, & per vicarios in dictis ecclesiis ministrarint, naturam ecclesiarum parochialium culpa sua, quæ iniustum affectauit commodum, & correctionem effugit, immutarint. Cui malo occurrentes ea, quæ nos decet, vigilantia & sollicitudine, statuimus de præfatis ecclesiis, quas tamen vere constiterit a primæua erectione fuisse curatas, vt, licet effectum videantur, sine vlla tamen sanctæ sedis gratia, consecutæ, per totam prouinciam prouideatur, vt cum primum quocumque modo dictæ ecclesiæ aliter, quam per resignationem obtinentium vacauerint, ad primæui status conditionem ipso facto rediisse censeantur; & fiat de illis prouisio, vt de vere parochialibus ecclesiis sacrorum Canonum dispositione statutum est: quod vt contra omnes

impetrantium incurfiones certo præfidio tandem aliquando muniatur, ftatuimus totius prouinciæ nomine fanctififimo domino noftro fupplicandum, vt præfatum decretum apoftolica auctoritate confirmare, & munire dignetur, ne quod nofta follicitudine paratum eft remedium, fubreptionis impulfu pereat.

Debent iis, qui a parochialibus ecclefiis longe abfunt, vel extra ciuitatem funt, cum tamen a parochia ciuitatis pendeant, & ab eadem gubernentur, epifcopi opportune profpicere, vt ministeria fpiritualia in promptu neceffitate exigente habere poffint, præfertim fi aquarum diuortiis, & montium difficultatibus, & pontium nocturno tranfitu, ac pluuiarum, feu niuium tempore, vel interclufo portarum ciuitatis exitu, difficilis rectori fit, ac periculofus, interdum etiam impoffibilis in eam partem accessus; quo cafu iuxta felicis recordationis Alexandri tertii conftitutionem, & Tridentini Concilii decretum, nouas epifcopi parochias conftituere poterunt, vt animarum curæ confulum fit: Iis uero, qui nouis parochiis præficiendi erunt, ex fructibus ad matricem ecclefiam quomodocumque pertinentibus assignandam portionem ex decreto Concilii * declaramus; quæ fi minus competens, ac

* forte
deest Tri-
dentini.

minus congrua fuerit, erunt partes epifcopi, etiam populum ad ea, quæ nouo rectori neceffaria fuerint, præftanda compellere, vt inde hauriat victus neceffarii commoda, ubi ministerii & laboris affiduam diligentiam impendit. Decedente parochia, ea, quæ ad facrum cultum, uafa, libros, paramenta, Miffalia, ornamenta, & alia facra, licet ex argento, fiue auro confecta, uiuens ex fructibus beneficii etiam in capella, feu priuato oratorio adhibenda confecit, nomine ecclefiæ, apud quam refedit, feu quam obtinuit, uendicanda, & in illius uifum adfciscenda decernimus & mandamus iuxta conftitutionem Pii V. quod vicariorum foraneorum diligentia expediendum erit, vt proprio illorum capite declarabimus.

X.

Dignitatum, & canonicatum, qui nomen a regula & ordine duxerunt, electionem, & probationem epifcopis indicimus faciendam cognitione, & iudicio, vt idoneos, quos caro & fanguis non reuelauit, eligant fpectatæ